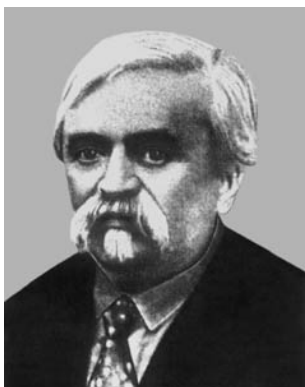

Ю. О. Амброз, В. Г. Каретников

Аганін Марк Абрамович

АГАНІН Марк Абрамович (30. 09(12. 10). 1876, Одеса – 25. 12. 1940, похов. в Одесі) – геофізик. Доктор фізико-математичних наук (без захисту дис.). Член-кореспондент АН УРСР (1939). Закін. фіз.-мат. факультет Новорос. університету в Одесі (1898) та С.-Петербур. політех. (технол.) інститут (1904). У 1904 – лаборант каф. опору матеріалів Варшав. політех. інституту. 1906 – спостерігач магніто-метеорол. обсерваторії Новорос. університету. Від 1908 – викладач Вищих жінін. курсів і реального училища в Одесі. 1908–09 – на стажуванні в метеообсерваторіях С.-Петербурга і Києва. 1910 склав іспит на ступ. магістра фіз. географії. 1913–14 – у Гайдельбер. університеті (Німеччина) готувався до проф. звання. 1915–18 – керівник Павлов. відділ. Гол. геофіз. обсерваторії Росії та викл. Петроград. вищих жінін. курсів. Від 1919 – приват-доцент Новорос. університету та геофізик Одес. і Микол. геофіз. обсерваторій. 1922–31 – проф., завідувач кафедри фізики Одес. політех. (пізніше Енергетичного) інституту. 1931– 35 керував магніт. зйомкою тер. України. Організував магнітне вимірювання 1500 пунктів і вперше склав магнітну карту України. Провів магнітну зйомку Чорномор. та Азов. узбережжя. 1919–40 керував роботою відділу актинометрії і земного магнетизму Одес. геофіз. обсерваторії. 1939–40 – проф. Одес. університету. А. – фахівець із фізики утворення опадів та земного магнетизму. Вивчав механізм злиття крапель і теоретично пояснив закон Б. Келлера; утворення роси і туманів, що започаткувало теорію штуч. впливу на хмари й тумани. Збудував прилад для вимірювання випромінювання нічного неба. 1931 відновив реєстрацію потенціалу електрич. поля Землі. Заснував Магнітну обсерваторію (відкрито 1939) у с. Степанівка (за 60 км від Одеси). Помер у поїзді, повертаючись із наук. відрядження з Ленінграда.

Основні праці

Новая установка вариационных магнитных приборов на обсерватории и результаты магнитных измерений в 1909 и 1910 годах // Ежегодник магнитно-метеор. обсерв. Импер. Новорос. университета. О., 1910; Що нам відомо про хмари та дощ // Погода й життя. 1930. № 10; Законы слияния капель воды // Геофизика. 1935. Т. 5, вып. 4; Влияние примесей к воде и атмосфере на процесс слияния капель // Изв. АН СССР. Сер. геогр. и геофиз. 1940. № 3.

Рекомендована література

1. Бурксер Е. С. Пам'яті Марка Абрамовича Аганіна // Вісн. АН УРСР. 1941. № 1;
2. Вчені вузів Одеси: Серія біобібліографічних довідників. О., 1994–2000;
3. Видные ученые Одессы: По воспоминаниям учеников и сотрудников. Вып. 1–13. О., 1992–2004;
4. Професори Одеського (Новоросійського) університету: Біографічний словник: У 4 т. 2-е вид., О., 2005.

Бібліографічний опис:

Аганін Марк Абрамович / Ю. О. Амброз, В. Г. Каретников // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2001. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-42500>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).